BOSBEELD

Een kleine communicatiestoornis - wat dat betreft is de leden van de redactie van dit tijdschrijft niets menselijks vreemd - heeft er voor gezorgd dat deze rubriek Bosbeeld heet en niet Boschbeeld. En zo'n naam verander je dan ook niet meer, zo gaat dat. Daardoor is het nu wel mogelijk om de serie foto's uit de collectie van De Beaufort over de landgoederen De Treek en Henschoten af te sluiten met een foto, die deze zomer is genomen en daardoor een beetje uit de toon valt. Maar de foto is een weergave van zo'n aardige traditie dat dat voor een keertje wel mag, menen wij.

De boom die hier zo nauwgezet wordt gemeten door één van de nazaten van De Beaufort, zelf ook een De Beaufort, is De Treeker Eik en aan deze boom is een kleine geschiedenis verbonden, die wij U niet willen onthouden.

Deze eik is er één van wat oorspronkelijk een laan was. In 1924 waren er van de laan nog drie over, die samen een groepje vormden. Op een bladstille nacht in dat jaar viel een van de drie die altijd al een beetje schuin over een belendende waterpartij had gehangen ter aarde. De wortels bleken kuis verrot te zijn, althans voor een gedeelte.
Nu was het zo dat tot op dat moment sedert het jaar 1813 met hetzelfde, ook nu op de foto gebruikte meetlint is gemeten en wel op de hoogte van "vijf Rhijnlandse voeten boven den grond" ofwel 1,57 m, waarbij de waarneming steeds op het meetlint is aangegeven. Op de meethoogte is uit deze gevallen boom een stamstuk gezaagd en na analyse werd de conclusie getrokken dat de boom in 1813 68 jaar oud moet zijn geweest. Het stamstuk gaf ook een goed beeld van de beproevingen, die de boom in al die jaren had doorstaan.

In een artikel in het Tijdschrift der Nederlandsche Heidemaatschappij uit 1934, waaraan ook de meeste gegevens van deze aflevering van Bosbeeld zijn ontleend, verhaalt W. H. de Beaufort hoe De Treeker Eik op 11 augustus 1856 de zwaarste storm die zijn kruin ooit teisterde doorstond.
"Men vreesde het ergste. Reeds was de bodem aan de windzijde losgescheurd en deinde deze op en neer bij iedere rukwind. Zakken zand en steenpuin werden in allerijl met paard en wagen aangevoerd en op den voet van den reus gestort. Ten slotte ging ook de tuinbaas met zijn arbeiders, ter verdediging van het leven van onzen eik, daarop staan en deinden ook zij mede, op en neer. Doch de strijd werd gewonnen, de storm ging liggen en nog siert De Treeker Eik het landgoed waaraan hij zijn naam ontleent."
In 1934 werd berekend dat de boom met een hoogte van ca 30 m toen een inhoud had van 13,790 m3 en zonder schors nog altijd 12,75 m3.
De boom groeit nog steeds, nu in 1990, nadat de eikel waaruit hij is voortgekomen waarschijnklijk in het jaar 1753 van de boom viel. W. H. J. de Beaufort, de man die op de foto met een potlood de nieuwe waarneming op het lint schrijft, meldt dat de boom in sommige jaren, waarschijnlijk na periodes van grote droogte een beetje krimpt, maar door de bank genomen zit de groei er nog in. Het meten gebeurt door een speciale familiestichting die tot doel heeft het instandhouden van de familieband en -tradities. Dat moet zo wel lukken.

Tekst: Peter Schütz.
Foto: Catrien Ariëns.